

Dr. Jos. C. O b l a k :

Ferdo Seidl — naš novi častni član

V uvodu svoje klasične knjige o Kamniških Alpah je zapisal Ferdinand Seidl tudi sledeče: »Oni, ki zna vsako črto v gorskem reliefu skrbno zaznamovati s čustvom in hkrati z umom, združuje v sebi veselje nad lepimi in veličastnimi prizori z zadovoljivo zavestjo, da razume občudovati predmet.«

Pri vseh njegovih geoloških in morfoloških študijah se druži v vzorni harmoniji z znanstvenikom najvišje vrste, Ferdinandom Seidlom, vedno tudi poet, ki ob znanstvenem proučevanju prirode in materije gleda in vidi tudi estet-

Ferdinand Seidl

žeta njegovi glavni deli: »Kamniške Alpe« in »Rastlinstvo naših Alp«, prav tako kakor njegovo sijajno zadnje (upajmo ne še — poslednje) delo: o »Zlatenski ploči« v Julijskih Alpah, ta dragoceni biser naše alpinske literature.

In pri tem je naš Seidl ves skromen in predvsem vesten pri svojem literarnem delu; bognedaj, da bi si prisojal, kar so — dasi

sko lepoto v oblikah prirode. Pri morfološkem razglabljanju mu zre oko v čudovite gorske konture; ko nam n. pr. v svojem drugem znamenitem delu »Rastlinstvu naših Alp« razlaga, kako se bori drevo za ravnotežje, mu obvisi pogled i na lepi obliki njegove arhitektonsko krasne stavbe. Takega znanstvenika - poeta nam zopet in zopet ka-

morda le slično in v drugi zvezi — povedali ali slutili že drugi, ali da bi zamolčal njih imena in navajal netočno njih trditve! Tak pač mora biti resničen znanstveni alpinist! Zanimiva je nasprotna plat: tudi veliki pesniški duhovi so bili kajkrat prirodoslovci in znanstveniki; vzemimo le velikana med največjimi, Goetheja!

»Ne da bi hotel odvrniti obiskovalca planin od običajnega užitka na solčnih, svobodnih višavah, ne, povekšati in uglobiti mu hočem užitek s tem, da se ne bo naslajal samo na obsežnem razgledu, na mnogoterosti, veličastnosti in smelosti v oblikah in merah vrhov in dolin, na ogromnosti gorskih mas, na raznoličnosti v rastlinski odeji, na razdelitvi vodotokov ter na človeških naselbinah, prijazno ga pozdravljajočih, nego da bo znal to krasno in mnogoliko podobo, ki se mu prostira pred očmi, uspešno motriti tudi z umom.« — Boljše kakor on sam, ki je zapisal te besede v uvodu k svojim »Kamniškim planinam«, bi ne mogel nihče označiti njegove duševnosti.

Vsled te duhovne kvalitete je Ferdo Seidl naš najvišji in najgloblji alpinist. Slovensko Planinsko Društvo ga je imenovalo v proslavo njegove 75 letnice — rojen je 10. marca 1856. — za svojega častnega člana; s tem mu je plačalo le svoj stari dolg.

Dr. Jos. C. O b l a k:

V okrilju Visoke Tatre

(Dalje.)

Rysy.

Drugo jutro sem hotel videti jutranje lice čez dan tako resne Tatre, prebudivše se iz njenih nočnih sanj. Zato sem bil že zgodaj v jutru na »cesti slobody«. Po njej nas vede pot nazaj na Štrbsko pleso, na zahodni konec polmeseca Tatranskega.

Štrbsko pleso je podtatranska pesem visoko gori na terasi, kakor da jo je priroda položila na najjužnejši rob terase pod Tatro nalašč zato, da vabi ljudi in jim pokaže, v čem leži krasota Visoke Tatre same. Je tudi po površini največje na slovaški strani Tatre. Za to jezero nimam primere v svoji domovini. Je temno kakor Bohinjsko, ali leži višje (1350 m) in bolj prosto. Gorsko ozadje je obširnejše in impozantnejše in tudi oddaljenejše kakor Bohinjsko, pa je zopet veselejšega značaja, tako kakor Blejsko ali Baško. — Gotovo pa je eno najlepših, kar jih vidiš v Tatri in sploh na svetu. Gorska scenerija v njegovem ozadju je grandiozna. Vse forme so zbrane v vencu. Tri, štiri doline vzporednice te vabijo v njegovo ozadje, v Tatranski gorski raj. Kdo ne bi krenil v eno od njih, v najbližji bližini te rajске okolice, v osrčje Tatranskega gorskega sveta!

Tik pod Štrbskim plesom, ki se ne imenuje zastonj »biser Tatre«, še južnejše, se stiska manjše, izredno ljubko jezerce v gozdnem za-

tišju: Nove Štrbsko pleso; to je sicer umetno prirejeno z lepim hotelom (Mory), a je vendarle krasna točka.

Željan novih krasot in zanimivosti, sem krenil tudi na zahodnem koncu Tatre od Štrbskega plesa v največjo dolino, a sem imel pri tem najprvo prekoračiti položen greben, ki jo loči od Mlynice. Dolina Mlynice pa je sicer najbližja, ker sega neposredno za Štrbskim plesom na sever v gorovje.

Po vsem tem, kar mi je nudila Vel. Studena dolina z malo Vysoko in Velicka med Granatskimi in Gerlahovskimi stenami, mi je bilo težko si predstavljati, da bi videl še kaj lepšega in zanimivejšega. Toda priroda je iznajdljiva, vsemožna umetnica, ki v razkošju svojega ustvarjanja ne pozna mej. Njena umetnost je brezkončna.

Če kje, sem skusil to na tej svoji poslovilni poti v Visoko Tatro, na tem razmeroma malem kosu naše zemlje. Prav je bilo, da sem pričel na vzhodnem koncu; kajti višek — se mi zdi — je vendarle tu na zahodu.

V najbližjem okolišu Štrbskega jezera izstopajo iz Tatre štiri večje doline.

Ker se ravno od te vrhne točke, ki jo krasi to nebeško lepo jezero, terasa nekako prelomi na dve strani, tečejo vode iz teh dolin deloma na zahod v Vah (Furkota, Zadny Handel), deloma na vzhod v Poprad (Mlynica, Mengušovska).

Kakor je na vzhodni strani najdaljša in najznamenitejša Velika Studena dolina, tako je na tej strani najdaljša in najznačilnejša Mengušovska; saj skozi njo vodi pot do enega najlepših jezer v Tatri in na enega najlepših in najslavnejših vrhov cele Tatre, ki je obenem skrajni vzhodni mejnik med Poljsko in Slovaško v Tatri — na Rysy.

Izberemo si torej najlepšo: Mengušovsko s krasno podobo Velike Vysoke v ozadju.

Kmalu smo preko Mlynice in Driganta, t. j. nižjih zadnjih odrastkov stranskega kolosalnega grebena. Ta greben loči Mengušovsko dolino od Mlynice in doseže v Satanu svojo kulminacijo. Nomen est omen! Je to eden najdaljših in najmočnejših gorskih zidov, prava trdnjava brez prehoda. Kmalu se mi je odprla slika, ki je nikdar ne pozabim: to je temna pravljica, ki jo je načarala ustvarjajoča priroda kot skrivnost Tatranskega gorskega raja. Široka dolina se kar pred teboj razdeli v terasah, ki se vzpenjajo ena nad drugo, vse v centralno verigo Visoke Tatre. To je prava tatranska dolina z vsemi značilnimi formami. V odprtem defileju vidiš, kako se dolina dviga v terasah, pa tudi cepi v višje stranske terase, niše in kotle. Niso to skriti vhodi ali ozka korita in stranski žlebovi ali globoko zarezane stranske grape, kakor naši vintgarji (Bela, Radovina etc.). Vse to se ti pokaže na eni odprti sliki. Raz vsako tako teraso padajo

vode v štrenastih slapovih preko ogromnih pragov, a za vsako teraso si misli še drugih in na vsaki vsaj eno tatransko jezero.

Krasna je ta odprta slika v celoti pred tabo: na vseh straneh slapovi, a vse v okviru kolosalne gorske scenerije. Tu vidiš Tatro v vsej njeni značilnosti gorovij, slapov in jezer!

Skozi Mengušovsko dolino teče Hincov potok, ločen komaj vidno po lahno narinjeni moreni od vzporedne grape — potoka, ki prihaja iz enega najromantičnejših tatranskih jezer. Interesantna je pot preko Driganta. Takoj pred vhodom v prvo višjo stransko dolino, Zlomisko, se temni, iz nje napojeno, Popradsko pleso z idealno ležečim novim hotelom (1513 m visoko). V tem hotelu sem za slovo hotel preživeti pravo tatransko noč; ta noč se mi zdi danes kakor sen iz tisoč in ene; bajna je bila sploh vsa poslovilna pot v tem predelu Visoke Tatre. Mesečne noči ob tem črnem jezeru, pod raztrgano steno Osterve (1984 m, ki je tudi za komodnejše turiste), ti ne more pričarati nobeno pero, noben čopič. Pojdi jo doživeti in nosil jo boš tudi čisto sam vse življenje v svoji duši!

Od Popradskega plesa je treba zopet nazaj v široko Mengušovsko dolino, v katero nazaj je le skok. Skoro se odcepi iz doline gori na severovzhod gorska pot v višji kotel med stranskimi grebeni, ki štrlijo od centralne verige doli v Mengušovsko, med Kopky in Bašto. Pogled nazaj ti pokaže Satana v vsej grozoti. Mengušovska dolina izginja polagoma izpred tvojih oči v ozadju; zato ti pa veže pogled vitki ščit Olgin, dokler se ne zasveti pod teboj, pod pošastnim Žabjim Konom (ni »konj«, nego stolp!) — ena najtežjih plezalnih tur — dvoje jezer, Žabjih plesov. Pred nami je že osrednji greben Visoke Tatre z njegovimi stolpi in vršaci, v sredi pa centralna postava: široki raztrgani masiv Rysov!

(Dalje prih.)

Fanny Copeland:

Orkney ali izlet na Škotsko

(Konec.)

Nasproti katedrali je zelo stara hiša: Tankernnes House. Balkon na pročelju ni zaradi lepšega. V starih časih so postavljali nanj siražo, da bi branila hišo. Zadnji lastnik je bil neposredni potomec norveških jarlov*, silno konservativen mož. Ko je prišel Gladstone, veliki vodja angleške liberalne stranke, v Korkwall ter si je nameraval ogledati Tankernnes House, je ta sin vikingov šel s puško na balkon, da bi zabranil »takemu radikalcu« vstop v hišo. Z veliko težkočo ga je njegova žena odvrnila od tega srednjeveškega stališča. Stari gospod je bil tudi strasten ljubitelj alpske flore. Njegov vrt je gotovo

* Jarl — plemič.

najpopolnejši in najlepši alpski vrt v Veliki Britaniji. Vsi naši krasni planinski cvetovi tam uspevajo kakor doma. V ozadju vidiš aloje, drevesa, fuksije in druge rastline, ki jih poznamo z Jadranske obale.

Blizu katedrale so ruševine jarlove palače, toda ne od norveških vladarjev. Ti junaki so živeli na črni ladji in njih veledvorane na kopnem so bile precej skromne lesene stavbe. Tu pa vidimo primer takozvanega škotsko-normanskega stila gradov iz XIV.—XV. stoletja. To palačo so ubogi podjarmljeni Orkneyci zidali za škotske gospode potem, ko jih je norveški kralj s Setlandskim otočjem vred zastavil škotski kroni, kakor dandanes revež zastavi šivalni stroj ali svojo uro ...

Šlo je sicer za hčerkinjo doto ter je bilo zagotovljeno v pogajanjih, da bodo Orkneyci tudi v bodočnosti lahko živeli po norveškem zakonu s kulturno-jezikovno svobodo in z vsemi pravicami, kakor jih pri nas uživajo narodne manjšine. Toda sledila so tej kupčiji žalostna stoletja tlačanstva in nasilnega raznarodovanja. Danes govori Orkneyčan angleški z norveškim naglasom, pomešano s starimi norveškimi besedami. Vsak pozna vikinško slavo na otočju. Še vedno so otočani narodno zavedni potomci Norvežanov. Neki kapitan mi je celo pravil, da ima Norveška še vedno pravico, da jih odkupi — in sedaj, ko imajo Normani zopet kralja ... o, neugasljiva zvestoba zapuščenih — ti živé od spomina minule slave in dobrote ... Pokrajinska imena so pa še vedno povsod norveška.

Te lepe grajske ruševine nam niso tako simpatične kakor sosedni močni stolp poleg ostanka debelega zidovja. To je ostalo od palače norveških škofov. Tukaj je umrl 15. decembra 1263. kralj Hakon Hakonson, zadnji veliki norveški kralj: pomorščak, junak in velik idealist. —

Danes je Kirkwall prav prijazno mesto, razmeroma živahno. Glavna industrija je prekajevanje rib; k sreči je delavnica nekoliko izven mesta. Poleg tega je že omenjena žganjarna in volnena industrija. V trgovinah občudujejo turisti velike lepe zbirke pestrih jumperov in krasnih pletenih rut in šalov. So beli ali rjavi in fini ko čipke, iz čiste volne in zelo topli. Pravijo, da je Orkneyec sicer ribič, toda predvsem je kmet. Izvaža jajca, surovo maslo in sir. Vsako mesto do najmanjše vasice ima vsakoletno kmetijsko in gospodarsko razstavo.

Glavni izlet velja velikanskemu kompleksu prazgodovinskih del, ki jih imenujemo Maeshowe in Stenisovi krogi. Iz puste ravnine, porasle z vresjem in duhtečim vrbjem, ob obalah velikih, tihih jezer se dviga okrogel hribeček okoli 100 m v preseku. Videli smo že dovolj takih na Škotskem, Irskem in v jugozahodni Angliji. Pravili so nam vedno, da so jih zidali Pikti in da so tam notri cele dvorane,

tajinstvena bivališča ali grobišča izginulega naroda. Ogromne plasti zemlje pokrivajo razmeroma majhno stavbo iz velikih kamnitih lašt. Težko jo je najti in, kar je notri, nima velikega pomena za nas. Znanstveniki niso složni, čemu so služile te zgradbe; skratka, uganke so in ostanejo. Hribček pred nami pa je odprt. Okrog Kristovega rojstva so namreč rimski vojaki pod Agricolo okupirali Orkney za leto in pol. Strašansko jim je bilo dolgčas. Na otokih so našli na stotine večjih in manjših podzemeljskih stavb — okoli 2000 jih je — in vojaki so v skoro vse vdrli. Bajе so tam dobili dragocenosti, podobne tistim, ki so jih našli pri nas v Sloveniji v Vačah in ki se nahajajo sedaj v ljubljanskem muzeju. Ono malo, kar so raziskovalci našli, je potrdilo to narodno tradicijo. Tudi ni verjetno, da bi bili vojaki le iz dolgočassja tako pridno kopali, če niso bili prepričani, da pridejo do nekaj dragocenega za svoj trud. V tem hribu so odkrili dvorano okoli 5 m visoko, sezidano iz gladko rezanih velikih lašt, z majhnimi postranskimi kamricami, kakor sedaj. Pustili so hrib kar odprt.

Vikingi niso našli nobenega prebivalstva na otoku; silno so se ti norveški junaki bali teh tajinstvenih podzemeljskih stavb. Zli duhovi so tam strašili, nihče si ni upal blizu.

Na predvečer odhoda sv. Rogenvalda v Sveto deželo je ta jarl s svojim spremstvom šumno večerjal v škofijski palači v Kirkwallu; krokali so pač po ljubljansko (to so naši predniki tudi že znali). Tekom večera je eden drugega izzival, češ, da nima poguma, da bi prebil noč v takozvanem Velikem hribu. Kaj pa, da je bil končno odgovor: »Grem, če greš tudi ti!« »Pa pojdimo vsi«, je zakričala vesela družba. Rečeno, storjeno. Truma napol pijanih vikingov je razširila odprtino, ki so jo pustili rimski vojaki okoli 1000 let prej, so vdrli v dvorano in rogovilili toliko časa, dokler se niso kolikor toliko iztreznili in spomnili na odhod. Nekateri pa so preganjali čas s sedaj turistovsko navado: vpisali so se; in ker ni bilo turistovske knjige, so se podpisovali okrog in okrog po zidovju. Eden je napisal ime svojega dekleta, drugi je zarisal celo runsko abecedo. Da, da, danes bi bilo kaj takega pobalinstvo; toda, če so te črke 900 let stare in še povrh dragocen izvod pozabljene abecede, potem so pridobili taki turistovski izgređi veliko znanstveno vrednost... S tem nočem priporočati, naj se vsak odslej povsodi ovekoveči! Bog obvaruj! — Pravi vhod v to dvorano so našli šele moderni raziskovalci. Je ozek, nizek dolg hodnik, nekoliko zavit. Vsi vhodi so zaviti. Mislim, da to nima nobenega mističnega pomena, temveč je samo zato, da se je prepil zmanjšal. Narod seveda govori, da so bili napol legendarni Pikti, t. j. pravi prebivalci teh hribov, palčki. Toda vemo, da imajo tudi Eskimi v svoje snežene kočе tako nizke vhode, da more človek le po vseh štirih zlesti v nje. Tod pa sem prišla skozi s sklonjeno glavo, četudi malo sključena.

Nedaleč od hriba je velik krog posameznih kamnov, najpomembnejši svoje vrste v Veliki Britaniji, izvzemši negalitski krog Stonehenge v južni Angliji. Narod mu pravi »krog solnca«; 26 ali 27 lašt je prvotno tvorilo krog. Prav blizu je druga skupina še večjih lašt, ki se imenujejo »krog lune«; pravzaprav je pa le polukrog, prvi krajec.

Od vekomaj so otočani smatrali solnčni krog kot neke vrste hram za moške, dočim so spravljali takozvani lunin krog v zvezo z ženskimi misterijami. Poudarjam, da nikdo ne ve za gotovo, zakaj so prazgodovinski prebivalci postavljali te kroge. O manjših imam pač svoje mnenje, o večjih je mislil moj oče, zvezdoslovec in geolog, da so služili za ure ali celo almanaha; kajti po orientaciji so pripravni za neke vrste zvezdoslovskih opazovanj. Veliki kamen stoji med krogi na ožini med dvema jezeroma. —

Nagla ploha nas je prisilila, da smo vedrili v skromni koči. Kočarica nam je ponudila čaj in s ponosom dostavila, da njen ogenj gori že 200 let. To je lahko mogoče pri šoti; to je nje edina velika prednost.

Naši plezalci so se zanimali za veliko skalovje na zahodni obali in tudi za jame. Povsod so peči izpodjedene od morja; izkopalo je cele rove, tu pa tam strop podrlo, tako da se lahko pleza navzdol, kakor po dimniku.

Velika jama na otoku Westray je služila za zavetišče skupini pristašev nesrečnega princa Karla Eduarda, zadnjega Stuarta na Škotskem. Sicer se pride v vse te jame s čolnom; toda samo ob popolnoma mirnem vremenu. Po navadi tvorijo valovi ob pečevju tak obrambeni zid, kakor bi ga ne mogla postaviti nobena človeška roka. Plezati se mora od zgoraj po ozkih gredah nad razburkanim morjem. Je pa še posebna nevarnost za plezalce: včasih prihrumi ogromen val, zelena gora, ki se privali od daleč do peči, se vzpne 10, 20 do 50 m kakor prt, ki ga vrže gospodinja preko omare, pa odnese vse, kar je na pečéh. Taki orjaški valovi so najbrž posledice podmorskega potresnega gibanja in predstavljajo nevarnost za čolnarje in plezalce; res bi se dali primerjati s plazovi v Alpah. Prihajajo večinoma ob gotovem času, in sicer ob naraščajoči plimi, in domačini vedo, kdaj jih je treba čakati.

Poseben izlet velja tudi plitvemu otoku Eyenhalow, norveški Eyan helga — Sveti otok. Te priproste ruševine so ostanki cistercijanskega samostana, ustanovljenega najbrž v V. stoletju od irskih misijonarjev. Ti menihi so bili edini ljudje, kar so jih našli vikingi, ko so zasedli otoke. Pustili so te može »brez brade in v ženskih oblekah« (tako so namreč vikingi opisali menihe) pri miru. Eyan helga ima namreč posebno obrambo. Vrh visoke stene je. Ko teče

plima iz Severnega morja v Atlantski ocean, se vrže kar celo morje z ogromno močjo in brzino čez to ozko steno; nastanejo vrtinci in valovi, da se grmenje sliši na kilometer daleč. Nobena vojna ladja jim ne more kljubovati. Take plimske tokove imenujejo na Orkney »rust«, kar pomeni glas, t. j. »veliki glas«, tuleča plima.

Sedaj je Eyan helga azil za ptice in tulnje. Na stotine se jih igra po laštah na obali. Toda bodimo tihi! Plašljivi so. Posestnica otoka ne dovoli, da se tu strelja in lovi. Edino kunci so izobčeni in naši fantje domačini jih kar s palico pobijajo, da prinesó lepo pečenko domov. — Majhne severne ovce se tod pasejo. Te dajejo ono fino volno, iz katere ženske predejo nitke, tanke ko svila, za svetovno-znane škotske šale. Najdemo tudi gnezda od Eyder-race in opazimo cvetke, ki jih poznamo samo kot planinske.

Silno nas zanima veliki stolp, ki se vidi na otoku Egilshay. Beseda prihaja od ecclesia, torej: »Cerkveni otok«. Z veseljem se pridružimo šolskemu izletu na ta otok. Stolp je sestavni del stare, sedaj porušene cerkve. Ta cerkev je med najstarejšimi v Veliki Britaniji. Vikingi so jo že našli in stolp je zidan po vzorec irskih prastarih stolpov. Pred to cerkvijo je bil umorjen dobri jarl sv. Magnus, ko je prišel iz cerkve, da bi preprečil oskrunjenje cerkve z umorom. Kažejo nam majhen otok, kjer je trava bolj sočna, bolj zelena ko drugod; tam je tekla kri nedolžnega junaka. —

Veselica je prav domača, združena s kmetijsko razstavo. Prese- nečeni smo, ko vidimo, koliko lepih rož se goji na tem pustem, toda ne mrzlem severu. Razne vrste drobnejšega sadja uspevajo prav dobro. Vrtne jagode imajo vonj kakor divje, toda ni niti jabolk niti češpelj niti hrušk. Razstavljajo predvsem sir, surovo maslo, jajca in vku- hano sadje. Sir je specialiteta. Pogoste nas s čajem, ponudijo nam kruha z marmelado, maslom ali sirom. Vkuhano sadje je prav tečno, toda nekdo nam pove, da je to samo rabarbar, pomešan z jagodami. — Po končani veselici odplovemo, kakor smo prišli. Morje med otoki je gladko ko ogledalo. Tiho veslamo naprej. Ko pridemo pod pla- nine otoka Rousay, zapojemo. Krasen odmev se nam tajinstveno pri- družuje. — Kaj pa je to? Temna glavica se pokaže na gladini. Druga, tretja; z dobrimi, bistrimi očmi nas gledajo. Tiho, oprezno nam sledé. So tulnji, ki ljubijo petje, kakor ljudje. No, še pred kratkim so bili domačini prepričani, da so tulnji pravzaprav ljudje — utopljeni. Za nobeno ceno bi jih ne ubili. Kadar pa vidim sedaj pri nas toliko morskih kož za smučke, vsakokrat mislim: »Otočani ne verjamejo več, da so njihovega rodu te dobričine; moré jih zaradi kože in denarja.« Nekdaj pa so celo verjeli, da se sestajajo tulnji na gotovem otoku in tam sprejmejo za par ur svojo staro človeško postavo.

Stromness, druga prestolica otočja, je manjša nego Kirkwall. Leži lepo ob morju. —

Tu zapustimo Orkneysko otočje. Parnik nas že čaka. S krova pa gledamo divje pečevje ob zahodni obali otokov. Tu, kjer plovemo, se je potopila ladja Hampshire z lord Kitchenerjem na krovu.

Vračamo se navzdol.

Jožef Zazula:

Moja planinska hrana

Ko je v »Plan. Vestniku« izšel članek »Moja planinska obleka«, mi je pisal znanec (ki ga pa v tem stoletju še nisem videl), naj povem katero tudi o svoji hrani, saj je hrana za planinca še važnejša nego obleka. Ustreči hočem častitljivi starina iz XIX. stoletja naravnost, posredno pa tudi izreči zahvalo prof. Mlakarju za prijazno uvaževanje mojih spisov v »Pl. Vestn.« 1930, 283.*

Članek o obleki sem pričel z glavnim delom, s klobukom, članek o hrani pa pričenjam z želodcem, glavnim organom za človeško hrano. Po obliki je želodec podoben modernim čepicam naših sportnikov in vajencev; kakor s slanino nagačen želodec jim čepi te čepice vrhu glave.

*

Obile goste sprejema planinčev, oziroma planinski želodec po gotovem hišnem redu; na vsežgodaj se oglase stari znanci iz Jutrove dežele: kava, čaj, čokolada, kakao; častno spremstvo pa so mu pri slavnostnih prilikah domači dostojanstveniki: pecivo, jajca, sir, slanina; navdušeno ga pozdravljata prav rada narodnjaka brinjevec in slivovec. Tako se že na vse jutro v njegovem sprejemnem salonu zbero, zelo pestra družba, različnih nazorov in različnega pokolenja. Včasih celó kako okroglo zapoje; ker pa želodec ni vnet za intimno glasbo, se pripeti, da godce odpravi skozi vrata, pri katerih so vstopili. To je resen poziv želodčevemu lastniku planincu, naj si društvo po pameti izbira za svoj želodec.

Pri takem poslu jutranjih sprejemov torej naš želodec nikakor ni brezdelen; dopoldne mu hitro mine, zlasti ker se od prejšnjega večera oslabei telesni organi prično kmalu oglašati po novi postrežbi, ki jim pa ubogi mož ne more ugoditi, ako je vprav na vsežgodaj odslovil one, ki so bili v okrepitev teh organov namenjeni. Na srečo zadrega ne traja dolgo; kajti okoli poldneva že prihajajo novi gostje: mirni, dostojni, solidni, domačega kova, kompaktne oblike in vsebine; redkobesedni, zato pa po vsebini toliko tečnejši: od rogatega volička do okroglega prešička, od ptičjih prebivalcev po naših dvoriščih do tihe kapljice po obokanih kletiščih itd. z narodnimi motivi. Planinski in planinčev želodec s takimi gosti hitro po-

* Točnosti na ljubo naj ugotovim, da prof. Mlakar skozi Simplon res ni šel (toliko ima prav!), šel pa je skozi St. Gotthard (Plan. Vestn. 1910, str. 8).

zabi na dopoldanske tujce z Vzhoda; medsebojne vljudnosti in veselega razpoloženja ni konca.

Marsikateri planincev je s tako solidno družbo (v želodec) prišel že na najvišje vrhove in izvršil lepe višinske in dolžinske kilometre. Toda obilica — čeprav prijetna — ni dobra; trezni in v resnici goram posvečeni planinec svoje goste porazdeli na več prilik; preobilica gostov organe uléni in usposablja za naslanjač, ne pa za špik in sorodnike.

Popoldanske prilike, po prijetnem spančku, so pač najmanj primerne za resne planinske ture; običajno po kratkem izprehodu se končajo v gostilni s pogovorom o vinskih goricah, perutninarstvu in dogodkih v okolišju vaškega stolpa. Taki planinci niso častilakomni, ker imajo planinstvo za modo in ga goje in hvalijo — iz navade. Kakor hodijo mnogi v družbo in na zabavišča, da jih ljudje vidijo, tako hodijo taki junaki po gorah, da se kažejo. Glavno na turi jim je dober grižljaj, sladek požirek in glasno uveljavljenje po kočah. Kakor salonski planinec z obleko po modi, se oni sučejo okoli dobrot in ugodnosti dobro postreženega želodčka. Drugi organi telesa so samo statisti, zato ne uspevajo in ne stremijo po rekordih.

Právi planinec pa ne stremi po uživanju želodca, temveč po ustrežanju duha. Duševno veselje, razvedrilo ga krepí, jačí in navdušuje. Brez hrane seveda ni nihče, a glavno mora biti namen ture, in ta je v duševnem poučevanju in telesnem krepilu. Predobro postreženi želodec ni za gore, kakor enako ni zanje razvajeni želodec. Seveda pa takó tudi ni prav,* kakor se mi je pripetilo nekoč na visoko ležeči koči, kjer sem ob zgodnji jutranji uri použil (cela) dva čaja in nekaj peciva ter se v mrazu in temi nameril po snegu 1000 m visoko. Slanine in mesa na vsezgodaj ne morem, a drugega niso imeli. Kako bi se bila prilegla gorka močnata jed! Podprla bi bila želodec, želodec bi bil razgrel kri in sokove, a ti bi bili ojačili mišice, da bi se bil dvigal kakor operoten. Tečna hrana velja za planine, četudi marsikomu bolj ustreza slastna hrana. Glavno pravilo pa je: jej take jedi, ki ne žejajo in ne opajajo. Samo, da nisi žejen! Žejen želodec oslabi vse telo; večkrat pa je žeja huda le v grlu, in tedaj sploh ne velja piti. Tedaj si privošči — sladkorčke ali čokoladico.

Pri običnih turah dobra močnata ali jajčja jed zjutraj ob kavi ali brezalkoholnem čaju, bodisi tri porcije v presledkih — in ni mi bilo treba misliti na jed in pijačo do večera. Če pa zjutraj pričneš z jajci, sladkorčki in koščki čokolade, lepo po mestno — ne prideš visoko. Z domačo hrano si oskrbi želodec, kakor kosec, naj te so-planinci opazujejo posmehovalno! S praznim želodcem pa nikamor,

* Je lahko popolnoma prav; zlasti pa odvisno od večerje. Na gorko močnato jed bo malokdaj mogoče računati. — Vse je individualno. — Uredn.

in naj je v njem najslajša jed! V prazen želodec se med dihanjem nabere zrak (zlasti višinski!), ki pohladi vse telo, da postaneš čmeren in malodušen. Pri hrani ni glavno kemično zadostna količina, temveč za želodčevo prebavo primerna množina, ki greje in krepi; kajti želodec mora delati, da se razvija gorkota. Dobra povitica s sesekanim mesom: ješ jo ves dan ob vsaki priliki! Tudi »ocvirkovica« bi ne bila slaba, da ni preveč maščobe!

Gostilniška hrana ni za planinske ture, ker je preslana; večkrat na oba načina. Sámó mleko in mlečna jed tudi ni za vztrajne ture; same čokoladice in slični drobiž še manj. Vprašaj vodnike, koliko jih pojedó!

Ko prideš v kočó nazaj, se preobleci in odpočij, ker je utrujeno vse telo z želodcem vred. Ko si se oddahnil, pij zmerno, jej po mili volji: slanino, pečeno, perutnino (kdor premore!); naše praprote jedi so še boljše (žganci s polivko!). Po naših gorah je preveč gostilniške hrane. Posnemaj pastirje, bo najbolje! Ne preveč mleka, vodo s amó v sili, mrzle nikoli! Zvečer kozarec (ne litrov!) dobrega vina, ko si se dobro založil in te čaka žimnica.

Ob taki hrani se krepiš in veseliš; za razne simptome se ne brigaj: ko stopaš nakvišku se morda oglasi srce, boli glava, se tresejo kolena, miga pred očmi, zvoní v ušesih, opozarja te želodec — simptomi višine. Po njih sem štel tisočake. Nekateri jih preganjajo z nalivanjem, kar je takó neumestno, kakor nekompaktna hrana. Ob počitku v skalah se spomni na »kranjsko« klobaso in črni kruh s čajem.

Glavno pravilo velja: postrezi želodcu v poševni legi zmerno in dostojno; za ostalo telo se želodec sám pobriga.

*

Pri tej priliki še to:

V hrani in obleki vidiš po tujskih križiščih, kjer se v enem letu oglasi po 70 in več tisoč planincev in drugih turistov, najrazličnejše originale. Videl sem nekoga celo v narodnih barvah: črno pokrivalo, rdeč jopič, rumene (usnjate) hlače. Pred kolodvori in po gostilnah so me najbolj razveseljevali. — Izmed ekspedicij so imeli na Severnem tečaju Italijani konserve, čokolado in neke vrste prepečenec. Ekspedicija v Altaj je imela največ hrano autohtonega kirgiškega pamirškega prebivalstva. Ko je 1929. moj nečak v imenovani ekspediciji kot prvi dosegel Pik Ljening (7300 m), so taborili 5000 do 6000 m visoko; sel je jezdil tedensko med Kirgize v dolino. Imajo nekvašen kruh, posušeno meso (govedo in divje ovce), sir in mleko. Mleka je šest vrst: kobilje, jakovo, kamelje, kravje, ovčje in kozje. Jakovo je najboljše, smetana kajmak je sladčica, $\frac{1}{4}$ litra ajrana je celo kosilo, kumis je mlečna (alkoholna) pijača. Spravljajo

vse to v prstenih jamah. — Tudi lanska ekspedicija (1930) na M. Everest, z istimi udeleženci kakor v Altaj, živi enako: posnema namreč naseljeno prebivalstvo.

Zato planinec ne sme p o m o d i (ne v obleki, ne v hrani) živeti. Lastne mode itak nimamo; obstoječa moda je le trgovsko mnenje inozemskih velemest. Resnemu prirodniku se to protivi. Mogli bi imeti izvirno modo po narodnih nošah, in denar bi ostal doma, pravtako, kakor bi mogli imeti poleg drugih, lastnih obrti, kot planinski narod tudi lastno turistično obrt, od klobuka do cepina, od kože do hotela. Tudi pri tem bi ostal denar doma. Dandanes revne od prirodno bogatih dežel bogato žive (Anglija od Indije, Portugalci od Amerike, Nizozemci od Sunde, itd.), ker njih surovine, predelane, zopet izvažajo in s tem svojo valuto bogatijo. Severno-nemška pristanišča največ zaslužijo s tujimi izseljenci; toda poleg severno-nemških pomorskih krajev živi od njih tudi industrijsko zaledje, ki ga izseljenišvo rabi in vzdržuje. Treba je namreč vedeti, koliko in kaj rabi ena sama prekoceanska ladja na živilih in oblačilih! Zapadna Evropa to dobro ve in, boječ se tekmovanja, zapira (zlasti Slovanom) Vzhodno in Črno morje, naš Jadran in Egejo. Za tako deco bi bila, kot pomorska in planinska dežela, zlasti pripravna naša Dalmacija z vsem zaledjem do Triglava in Donave. A pravijo, da je Dalmacija revna! Revni smo vsi, ker imamo dolgove z u n a j in tuje blago znotraj; ker imamo surovine z n o t r a j, a industrijo z u n a j. Nad vsem pa kraljuje i n o z e m s k a b o r z a.* En sam rudnik ali ena sama tovarna večkrat preživlja kmeta, delavca in trgovca z obrtnikom celega okraja. Kar oglejmo se po dolini: Jesenice, Trbovlje, Kranj, Studenci, Gabrje, Ruše, Prevalje. Pa tudi podjetje z n o t r a j ob kapitalu z u n a j je opasno; to vidimo pri raznih podjetjih z i n o z e m s k i m sedežem in domačim, blestečim naslovom podružnice. Nekdaj je v takih slučajih podjetja ustanavljala d r ž a v a s a m a (rudnike, tovarne).

Moderna država namreč ni le politična ali etnografska enota, temveč tudi g o s p o d a r s k i faktor prve vrste, da štiti mirno gospodarsko delo pred sovražnikom in tujcem. Naša aktivnost ni v tem, če veliko izvažamo (to velja v inozemstvu zadolženim, od tujine odvisnim državam!), temveč v z a d o s t n i proizvodnji za lastno državo, četudi nič ne bi izvažali. Svojčas smo lažje živeli, ko je prevladovalo domače blago (lan, volna, konoplja, jelenova koža), a dandanes nas duši in izžema t u j e (slabo) blago. Mi svojčas ino-

* Iz lastnega službovanja sem si zapomnil tole usodno napako: Jeseni 1918. leta je narodna vlada določila za aprovizacijo Pliberka višje ljubljanske cene, ker je Celovec imel dotlej nižje postavke. Tako »izravnava« svetovni denarni trg tudi krajevne razmere.

zemskih živil in oblačil (konzerve, tobak, ribe, riž, kava itd.) sploh nismo poznali, medtem ko imamo dandanes kôpo inozemskih potrebščin.

Od čepice do nogavic naj bi planinec kolikor mogoče nosil v se iz domače volne, oziroma iz domačega blaga. Dandanes za hrano in obleko (tujega izvora) v enem letu porabimo več, kakor so nekdanj porabili v desetih letih. Odtod uboštvo in draginja ob tuji gospodarski odvisnosti.

Marsikaj so v hrani in obleki izpremenile razmere, a še več si je pokvaril človek sam! Tudi na planinah! Zato smo te sklepne besede napisali.

Obzor in društvene vesti

Što znači ime Durmitor? — Ugledni hrvatski planinar Načelnik profesor Josip Pasarić pitao me je pred neko vreme, što zapravo znači ime crnogorskog Durmitora. Nisam mu na to znao odgovoriti, i ako mi se činilo, da sam nedavno negde nešto čitao o etimologiji tog imena.

Imao sam dojam, kao da je to prvotno jedna predсловenska i predrimaska reč, koja je u smislu pučke etimologije dobila romanski karakter.

Akademijски »Rječnik« navodi »Durmitor« kao ime mestima, i to a) brdu u Crnoj Gori, b) mestu u Srbiji u kragujevačkom okrugu. Etimologije ne dodaje nikakve.

»Broz-Iveković« navodi samo crnogorsku goru Durmitor, a glede nastavka (se.: -or) upozara na imena planina: Juhor, Kunor, Vitor; ja bih tu dodao još: Mosor, a i Pirlitor ili Piritor (»U Hercegovini zidine od staroga gradića«, Broz-Iveković). Dalje o Durmitoru ni »Broz-Iveković« ne etimologizira.

Pitao sam svoga kolegu, romanista zagrebačkog univerziteta, g. prof. dr. P. Skoka. Rekao mi je, da je danas nauka o etimologiji »Durmitora« na čistom: da je to mesto za odpočinak (dormio, dormire, dakle: »dormitor«), za odpočinak ovaca, da su goru tako nazvali nekadašnji rumunski (vlaški) pastiri. Ima negde u dalmat. Zagorju mesta, koja se zovu: Počivala* (valjda istog unutarnjog, etimološkog značenja).

Fr. Ilešić, Zagreb.

Beautiful Mountains (Lepe planine) in the Jugoslav Alps, napisala lektorica ljubljanske univerze F. S. Copeland, izdal »The jugoslav bureau, Split«; z ilustracijami je knjigo opremil Edo Deržaj. Obseg 120 str.

Knjiga obsega 10 črtic in tri pesmi. V uvodu pravi pisateljica, da so nastale te črtice in pesmi ob njenih potovanjih po naših gorah, in se zahvaljuje mladim tovarišem Slovencem, navdušenim turistom, da so ji razkazali naše planine. Nekaterе črtice so izšle že prej v angleških časopisih in jih je pisateljica v te; knjigi z drugimi strnila v dovršeno celoto. Noče podati tehničnega opisa tur; njeni članki so spomini doživljavaev v naših planinah, subjektivno dojeti. Ob koncu vsake črtice je v opombi navodilo za isto turo v »Meyer's Reisebücher, Hochtourist«. Uvodu sledi tabela, topografski slovar imen v slovenščini ter v angleškem prepisu in prevodu, nato članki.

* Južno od Gospića v Velebitu, zapadno od železniške postaje Ribnik gori ob Liki je selo Počitelj, nad njim Počiteljska Duliba (dolina) in končno Počiteljski Vrh (1551 m). Prim. dr. I. Poljak, Plan. Vodič po Velebitu, str. 200. — V Julijskih Alpah je več »Počival«; dr. Tuma, »Imenoslovje«, jih navaja 6; znani sta: Počivalo na poti z Velega Polja v Voje (str. 50) in drugo: gozdnata glava nad Mojstrano (med Gračišem in Češnikom). — Uredn

V prvem članku (Beautiful Mountains) je dala pisateljica pregled slovenskih Alp s kratko označbo in opisom, t. j. Julijskih Alp, Karavank in Kamniških Planin. Kralja naših gorâ imenuje Triglav; ob njem se spominja žrtev, ponesrečenih na Triglavu, in njihovih grobov.

Nato sledi vrsta črtic z opisi v Julijskih Alpah: zimska tura skozi Kot na Kredarico in skozi Krmo nazaj (»For a stick of chocolate« — »Za kos čokolade«), na Triglav po markiranih potih in plezalna tura čez severno steno (»Of Father Triglav; his great North Wall« = »O očetu Triglavu; njegova visoka severna stena«), pot v Kčo na Gozdu (»The House in the wood« = »Koča v Gozdu«), ture iz Martuljka (»The Vision and the Quest« = »Vizija in iskanje«), na Prisojnik (The Cyclops = Prisojnik), plezalna tura na Jalovec (»The expected guest« = »Pričakovani gost«), na Špik (»The spearhead« = »Špik«), na Mojstrovko (»For auld lang Syne«) in planinska pravljica o nesreči v Kamniških Planinah (»Ultima ratio montis«).

V treh zanosnih pesmih opeva pisateljica naše planine.

Knjigi ne dajo (za nas!) glavnega pomena opisi tur; saj jih poznamo, opisane več ali manj podrobno že izpod peresa naših plezalcev in opisovalcev. Prava dragocenost pa nam je knjiga radi tople simpatije, ki jo izraža pisateljica, ne samo do našega lepega gorskega sveta, temveč tudi do naših ljudi. Pisateljica, ki živi šele nekaj let med nami, se je živela v naš položaj, je doumela našo psiho, predvsem našo globoko ukoreninjeno ljubezen do planinskega sveta; z nami je zavzeta prav tako za idiličnost naših gozdov, kakor za divjo romantiko naših skal. Kot lektorica angleškega jezika na ljubljanski univerzi je v stiku z našo najboljšo mladino; s priznanimi našimi plezalci je pohitevala med naše gore in se jih je z mladostnim zanosom oklenila tako, da je v naših planinah postala res naša. Menim, da poleg Kugyjevega nimamo v svetovnem slovstvu lepšega literarnega dela o našem gorskem svetu! Zasluga njene tople besede bo, ako bodo njeni rojaki prihajali v naše gore. Lep spomin je to delo vsem — tudi njenim tovarišem — planincem in planinkam, ki jih vse z ljubeznijo omenja — živim, pa tudi onim, ki počivajo v prsti pokopališča ali v nepristopnih skalah. Užitek pa nudi čitanje te knjige nam vsem, ki smo otroci planinskega sveta.

Užitek, dà! Saj te črtice niso kaki dnevniški opisi tur. Z vprav pesniško domišljijo in oblikovnostjo govori pisateljica ne samo o turi kot taki, temveč o notranjih doživljajih prave umetniške duše, ki zre na природo kot na največji umotvor stvarstva in ki doume nežno poezijo primitivnosti.

Naj navedem le nekaj primerov: Kakor ji je Triglav »kralj gorâ«, tako je Škrlatica — njegova nevesta, Martuljkova skupina je osrčje planinstva, Špik se ji zdi kakor konica sulice: »Špik, najdrznejši vrh te skupine, se dviga kakor kamenita konica sulice nad tovariši in pred njimi.« Priprosto drvarsko kočo opiše tako: »Ob koncu doline smo dospeli do majhne lesene kolibe. Sklonili smo se pri vstopu in s tem nas je zapustil slednji občutek realnosti. Koča je bila neverjetno majhna in nizka. Na vzvišenem ognjišču — neke vrste kameniti mizi — so žareli ostanki ognja; in pozdravil nas je pravi drvar, ki ga poznamo, odkar smo čitali našo prvo pravljico. Pogledala sem na svoja tovariša. V tem hipu sta bila bolj slična dvojčkom Petra Pana, kakor Jupitra. Mogoče sta oba v resnici isto, samo na različnih prostorih. Saj veste, ako greste kdaj proč iz sveta dnevne luči, je vse mogoče...« Na str. 31. pripoveduje pravljico o Zlatorogu. Ob poti na Vršič in ob ruski kapelici se spominja ujetnikov, ki so med vojno gradili cesto: »Ta cesta je vojni spomenik. Vsak prostor, vsaka stvar pripoveduje svojo lastno povest tistemu, ki zna poslušati. Cesta na Vršič govori o strahoti in bedi, o prisilnem delu, o smrti radi lakote, bolezni, mraza, plazov in bojnega orožja; in potok to potrjuje s svojim nemirnim srditim zasmehom. Drevesa majajo svoje vrhove v čudečem se neodbravanju.« — Večer v Martuljku: »V Martuljku se mi

nikdar ne mudi, da bi zaspala. Ko je vse drugo tiho, postaja šumenje vode prodirno in zaupljivo. Mali potok na travniku, pol milje približno od življenja, žubori veselo, otročje. Voda Martuljka doni v polnoglasnem ritmu kakor udarci močne žile. Slapovi pod skalami šumijo v nižjem zvoku. Ali vsi ti grgrajoči, šumeči in žuboreči glasovi zvenijo nad enim, globokim, udarjajočim... Je to šumenje velikega gornjega slapa.« Sledi domača pripovedka o mladeniču samomorilcu: »Ležim budna v senu, nastavljač uho resnemu, enoličnemu šumenju Velikega slapa, dokler ne slišim njegovega glasu samega izmed ostalih. Vem, prinaša mi vest. Toda kaj je ta — te moči nimam, da bi jo prevedla.« Lep spomenik je postavila tovarišu L. de Reggiju: »Nekega jesenskega dne... je šel v gore in gore so ga vzele. Ubit leži nad prodiščem ob vznožju svoje najljubše skale. Po njem je segla veja v neuspelem poskusu, da bi ustavila njegov padec. Majhna veja, ki je vzela del mišic in krvi ob skali. Njegovo mesto v našem srcu je ena sama rana. O njem ni ostalo nič drugega kakor njegov grob. — Ali je bila zlobna krutost ali izredna ljubezen, da je skala vrgla svoj veliki kamen nadenj? — Naša usoda je dopolnjena — toda kaj je z njegovo? Kaj bi mu moglo življenje nuditi, da bi ostal? Našo ljubav in ne preveč umevanja. In delo. Mogoče nekoliko zmag, ki bi jih ne cenil. In smeh in solze, in mnogo srčne boli. Mogoče je skala to najbolj vedela. Toda nikdar več ne bomo skupno plezali.« — Umetnina je zadnja črtica »Ultima ratio montis«, ki ji tvori podlago nesreča v Kamniških planinah. Je to gorska pravljica o žalosti, ki tare človeka v vsakdanjosti, ki jo pa premaga Solnce na planinah. — Itd.

Lepi vsebini odgovarjajo tudi lepe slike, ki niso izdelki fotografskega aparata, ampak tvorne roke planinca-živopisca. Celotna stran obsegajo: Triglav s severno steno, Škrlatica in Razor od Velike Dnine, Prisojnik, Jalovec, Mojstrovka in Kamniške Planine. Pridružuje se jim veliko število manjših v tekstu in kot tipografski okrasek.

Ta odlična knjiga je namenjena Angležem; naj jo čita tudi pri nas vsakdo, ki količkaj obvlada angleščino. Besede so tuje, a govor duše je naš.

Dr. Helena Tomiňsek (Maribor).

Mežiške podružnice S. P. D. — Peca — občni zbor je bil dne 8. februarja t. l. Brzjavno sta ga pozdravila iz Maribora gg. dr. Senjor in dr. Šnuderl.

Načelnik g. Martin Ule se spominja tragično preminulih članov tovarišev Jurjevca in Vudlerja, ki jima je društvo izkazalo zadnjo čast. Tudi zdaj ju je občni zbor počastil. Nadalje poroča načelnik, da se je izdelala nad Riško goro nova pot, ki je bila dne 8. junija 1930 otvorena. Upravi g. grofa Thurna se za dovoljenje naprave pošlje pismena zahvala.

Tajnik, g. Vončina Stanko, poroča: koncem poslovnega leta 1929. je bilo članov 336. Izmed teh je odstopilo 8 članov, prestopilo od drugod je troje, nanovo pristopilo 12 članov. Stalež koncem poslovnega leta 1930. je 343 članov. — Na pobudo g. dr. Senjora se je bil ustanovil gospodarski odsek, s pravico, da popolnoma avtonomno rešuje vsa gospodarska vprašanja. — Ob priliki otvoritve koč na Peci, dne 8. junija 1930, so se izročile diplome že svoječasnim izvoljenim častnim članom naše podružnice, in sicer tov. Mihev Šimonu, Rožanc Ivanu in Kočnik Heleni, ki so si pridobili izrednih zaslug za našo postojanko. — Sv. maše so bile na Peci tri; oskrbel jih je Aljažev klub iz Maribora, za kar se mu tudi na tem mestu zahvaljujemo.

V preteklem letu si je podružnica nabavila dvojce »Zephir« peči za kočo, tako da bo poskrbljeno tudi za zimske posetnike Pece. — Tudi v narodno-kulturnem oziru je podružnica delovala. Organizirala je kresove na Peci za 4. julij, pomagala je pri pogostitvi koroških pevcev v Mežici, planinski pevski zbor je

sodeloval pri prenosu za radio-Ljubljana. Društvena deputacija se je poklonila dne 14. januarja 1931 novemu banu g. dr. Marušiču.

Blagajnik g. Marko Vrhovnik poroča: Denarnega prometa je bilo Din 48.003-85. Celokupna imovina društva znaša Din 153.715-20. Društvo ima še ca. Din 25.000— dolga. Zaključuje svoje poročilo v upanju, da vsaj v dveh letih izplačamo ta dolg.

Tov. gospodar Maks Golob poroča, da je v sezoni obiskalo kočo 1160 oseb, izven sezone pa 96, skupaj 1256 oseb. Od teh je bilo 621 članov in 635 nečlanov. Mnogo večji je bil napram prejšnjemu letu obisk, pač pa je bil denarni promet manjši.

Tov. ing. Krivospičenko je poročal o razvoju mladega zimsko-sportnega odseka, ki se je ustanovil preteklo leto. Orisal je vse težkoče, s katerimi je bilo združeno rojstvo tega odseka, ki pa je prebil led in se nadvse pričakanje lepo razvija. V preteklem letu je že priredil smuško tekmo, za katero je vladalo mnogo zanimanja. Odsek šteje 46 članov; med njimi je 23 verificiranih.

Tov. Breznik pravi, da je za našo postojanko na Peci še vedno premalo reklame. Skoro na vseh specialnih zemljevidih naših planin je Peca izločena; zato predlaga, da bi mi izdelali samostojne reklamne zemljevide, ki bi jih potem namestili po prometnih točkah, postajah itd.

Za poročevalca društva se predlaga g. ravnatelj meščanske šole v Mežici Hergouth Josip, kar on sprejme. O reklamni za društvo pa občni zbor pooblasti odbor, da o tem natančneje razpravlja.

Za kočo se je nabavilo 10 novih postelj in so s tem sobe opremljene s posteljami.

Koča na Peci. — Uletova koča na Peci je bila za Binkoštno praznike odprta in oskrbovana. Oficialna otvoritev koče pa bo dne 14. junija t.l.; sodelovala bo polnoštevilna rudniška godba pod vodstvom g. kapelnika Antona Skačaja. Godba bo svirala tudi pri sv. maši, ki jo bo opravil član Aljaževega kluba S. P. D. v Mariboru. Prijatelji planin in Peca se za ta dan vabijo tem vneteje, ker se bo tedaj obhajala petletnica obstoja podružnice in v tem kratkem času postavljene Uletove koče.

Najdeni ključi. — Član S. P. D. je našel o Veliki noči 6 ključev v mali lovski koči v Gornji Krmí. Naj se pride po nje v pisarno S. P. D. (palača Kreditne banke IV.), med uradnimi urami.

Naše slike: Šmarjetna Glava in Kanjavec. Kakor da bi se bili ciklopi tukaj borili in navzkriž razmetali skale in ogromne skaline! Ko potujemo izpod Triglava proti dolini Triglavskih (Sedmerih) jezer, bi se tukaj skozi in čez visoke Hribarice težko prerili, ako bi ne bilo lepo nadelane poti.

Pust se nam na prvi pogled zdi ta svet! Zanimanje pa se nam vzbudi, ko spoznamo, da imamo tik nad seboj okroglo Šmarjetno Glavo (2358 m), ki smo jo z bohinske strani vajeni videti kot izolirano kopo. Tukaj je na videz spojena z zadaj stoječim visokim Kanjavcem (2568 m), ki je prav znamenita gora in lepa razgledna točka. Na levi strani se dobro izraža prelaz čez Hribarice (2357 m) in Vrh Hribaric (2406 m).
T.

VSEBINA: Dr. Jos. C. Oblak: **Ferdo Seidl**, naš novi častni član (str. 125). — Dr. Jos. C. Oblak: **V okrilju Visoke Tatre** (str. 126). — Fanny Copeland: **Orkney ali izlet na Škotsko** (str. 128). — Jožef Zazula: **Moja planinska hrana** (str. 133). — **Obzor in društvene vesti:** Što znači ime Durmitor. Beautiful Mountains in the Jugoslav Alps (str. 137). Občni zbor Mežiške podružnice SPD (str. 139). **Koča na Peci.** Najdeni ključi (str. 140). — **Naše slike** (v besedilu str. 125): **Ferdo Seidl**; (na prilogi): **Šmarjetna Glava in Kanjavec**.

Za uredništvo odgovarja: Janko Mlakar, profesor v Ljubljani. — Izdajatelj: Slovensko Planinsko Društvo v Ljubljani; njegov predstavnik je dr. Fran Tominšek, odvetnik v Ljubljani. — Tisk tiskarne Makso Hrovatin v Ljubljani. (Priloge slik tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.)

Triglavska stena

Fot. Srems Edo